

turbato mari vebitur; tunc admirante nullo, illaudatus, in glorius subit portum; at cum strident funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt, tunc ille clarus, & Diis maris proximus.

35 Et ad hanc laudem & gloriam, quam Regii, ac Magnanimi viri consequi solent, dum se aequè patientes, ac prudentes in adversitatibus habent, non ineptè alludit ille, qui Mare ventis exagitationum pro Symbolo sumsit, cum tunc ejus undæ, quò magis perturbari videntur, eo magis extollantur, & veluti in cœlum, turbationis ac patientiæ suæ præmium petituræ, conscendant. Quod & ipsum, docente Seneca (n), mirè solet hoc spectaculo delectari, & bonos viros, ut confirmentur, concutere, simul tamen vires impertiens, quibus concusioni obstistere possit, ut in arboribus contingere solent; quartum Nulla est (inquit) solida nec fortis, nisi in quam frequens ventus incurSAT, ipsa enim vexatione constringitur, & radices certius figit Fragiles sunt, quæ in aprica valle creverunt.

36 Qua etiam comparatione D. Chris. (o) in eandem rem utitur, & ex illa Joachimus Camer. (p) hoc Emblema deduxit. Ventorum adversis solidatur flatibus arbor: A cruce, & à precibus mens pia robur habet.

Addens ex Sophocle, virorum fortium pectus numquam languescere, & ex Pericle apud Thucydidem, eos optimos viros esse, qui in calamitatibus animo non tristantur; sed re ipsa & operibus maximè obsistunt.

37 Noster quoque nuperus politicissimus Politicus Saavedra (q), in eandem rem plura in locis pluribus tradit, & Lunæ similitudine utens, quæ etiam ubi Solis radiis deficitur, ei terga non vertit, sed in ipsum potius alacrior respiciens, ab eodem iterum plenitudinem sui splendoris expectat, sic addit: Tenga, pues, el Principe siempre fijo su Cetro, mirando á la virtud en la Fortuna próspera y adversa, por que en premio de su constancia el mismo Sol divino que, ó por exercicio del merito, permitió su menguante, no retirará de todo punto su luz, y volverá á acrecentar con ella su grandeza.

38 Hujus autem constantiæ, & æquanimitatis nobile exemplum, Cicero (r), nobis in magno illo Philosopho Socrate scriptum reliquit, qui semper hilari ac læto vultu in adversis rebus, ut in prosperis exiit. Idemque, in Tito Anno Milone (s) commendat, in gravi, ac difficili tempore vultum semper eundem, & vocem, & orationem stabilem, non mutatam; ejusque infractum & excelsum animum laudat. Livius (t) quoque inter præcipuas Scipionis laudes enumerat, quod tametsi in Hispaniensi bello plura fuerit adversa perpressus, nullum tamen ei unquam ferox verbum exciderit.

39 Et Cato Minor, ita in eadem virtute resplenduit, ut recensente Plutarcho (u) etiam à Cæsare victus, se tamquam illius victorem haberet. Qui & idem apud Lucanum (x), à Labieno rogatus, ut de sua Fortuna Oraculum Hammonis consuleret, ita respondit:

Quid queri Labiene jubet? an liber in armi Occubuisse velim, potius quam regna videre? An sit vita nihil, sed longa differat ætas? An noceat vis ulla bono? Fortunaque perdat

Opposita virtute minas? Laudandaque velle Sit satis, & numquam successu crescat honestum? Scimus, & hoc nobis non altius inferet Hammon, &c.

40 Nostrum etiam Regem Alfonso VI. ab eadem Tolerantia nostri Auctores (y) valdè commendant. Quam quæ Witiza non habuit, in impia verba & facta prorupisse narratur, Deo usque Vicario reverentia, & obedientia detracta.

41 Similemque animi dejectionem, & consternationem in Carolo Burgundiæ Duce acriter reprehendit Cominæus (z), quòd ad Gransonium re infœliciter gesto contristatus, in ægritudinem incidit, solitariusque relinqui voluit, & per hunc morbum ei plurimum mentis, & ingenii decessit. Subjicitque idem Scriptor: In hoc rerum statu, primum esse, ut ad Deum confugiamus, & peccatis veniam precemur, alterum ut ex amicis, quibus plurimum fidimus, nos patefaciamus totos: & animi vulnus, quo affligimur, denudemus.

42 Cui ego aliud etiam pharmacum ex Senec. (a) addo, scilicet, ut qui in multis magisque versantur, animum quoque ad multas ac magnas Fortunæ vicisitudines paratum habeant: Tela quippè prævisa minus feriunt, vimque aufert præsentibus malis, qui futura prospexit, & necesse est levius ad animum pervenire, destitutæ cupiditatis dolorem, cui successum non utique promiseris. Gravis ipsa Fortuna est, quibus est repentina: facile sustinere eam potest, qui semper expectat.

43 Quod & Cato (b) non in eleganter hoc Disticho clausit: Prospice, qui veniunt, hos casus esse ferendos, Nam levius sevit, quicquid prævideris ante.

Atque hæc hæctenus de nostro Tesserarum ludo dixisse sufficiat, longè tamen diverso fine, quo ei Vitellium Cæsarem incubuisse Philostratus (c) narrat, inquiens, quòd tesseris ludere numquam cessabat, semper timens ne talorum jactus ipsum falleret, & inter ludum de maximis Imperii rebus, utcumque sors rulerit, disponebat. Soli enim Jovis tali semper feliciter cadunt, ut vetus habet Adagium (d), de cuius sensu & usu Erasm. consulere poteris.

(m) Petrasancta in symbol. lib. 1. pag. 59. (n) Senec. 4. lib. de provid. per tot. præcipue d. cap. 4. (o) D. Chrysost. hom. 73. in Genes. (p) Joach. Camer. cent. 1. Embleu. 17. (q) Saaved. in Idæis pro lit. pag. 115. 224. 231. 245. (r) Cic. 3. Tuto. & 1. de off. Agell. lib. 2. cap. 2. (s) Cic. in orat. pro Milone. (t) Livius lib. 49. (u) Plut. in Carmin.

(x) Lucan. lib. 9. (y) Saav. pag. 245. Rod. lib. 3. cap. 15. Rib. in Princ. Chris. lib. 2. c. 15. Mar. lib. 6. c. 19. M. Mont. lib. 1. c. 4. (z) Com. lib. 7. pag. mibi 536. (a) Sen. de Const. ad Marc. c. 9. & de Tranq. anim. c. 13. (b) Cato in Distich. lib. 2. (c) Philost. de vita Apollon. lib. 5. (d) Erasm. in hoc Adag. pag. 99.

CONSULENDUM IN ARDUIS.

Consilio meliore viget Saturnius Heros. Fulmina dum vibrat, non nisi ducta Diis. Sic Regni cui fama Polo conscripserit arcem, Consulat & doctos, dum parat alta, viros.

COMMENTARIUS.

1. Notum est Sphingem, triforme monstrum, facie puellari, alis volucris, & pedibus leoninis, à priscis fuisse confictum. Unde illud Ausonii (a):

Terruit Aniam volucris, Leo, Virgo, triformis Sphinx; Volucris pennis, pedibus Fera, fronte Puella.

Qua figura Ægyptii (docente, præter plures alios, Synesio (b) conjunctionem virtutum Fortitudinis, & Prudentiæ volebant significare, dum ferina species robur representabat, humana prudentiam, & volucris, hæc per se non sufficere, nisi & ingenium & consilium adsit, quod sciat harum virtutum operationem pro tempore loquere dirigere, & veluti manus, atque alas his, quæ exequi convenit, administrare.

2. Quapropter Prudentiæ & Fortitudinis Monitis, de quibus egimus, præsens hoc, quod ad necessitatem exquirendi sumendique in rebus arduis Consilium, spectat, Regibus, ac Principibus proponi suaderique oportere, necessarium existimavimus. Qui ut omnes uno ore Politici (c) tradunt, ne prudentiæ quidem nomine digni erunt, si hac præcipua hujus virtutis parte, quæ in appetitu acquisitivo alienorum judiciorum consistit, destituantur, & de seipsis ita præsumant, ut ne agnoscant quidem, non minùs certum, quàm vulgatum illud Taciti (d) esse: Principem sua scientia non posse cuncta complecti: nec unius mentem esse tantæ molis capacem. Cui mirè Livius (e) arridet, dum dixit: Si de sua unius sententia omnia geret, superbum hunc iudicabo magis quàm sapientem, universamque Rempublicam temeritate sua perdet.

3. Et Cassiodorus (f), de prudentia, de qua nos loquimur, agens, & sic elegantissimè & verissimè inquires: Magna est enim infinitaque Prudentia, quam nemo sic assequitur, ut eam non

(a) Auson. in gripho ternario. (b) Synes. in orat. de Regn. (c) Pet. Gregor. de Rep. lib. 24. cap. 7. Contz. lib. 7. pol. cap. 13. Cochier. in thesaur. Aphorism. polit. cap. 23. Marq. lib. 2. cap. 18. Navarrete disc. 1. à pag. 25. Bo- badil. in Polit. lib. 2. cap. 6. ex num. 6. plenè Ego 1. tom. lib. 3. cap. 2. ex num. 4. & 2. tom. lib. 4. cap. 9. ex num. 38. (d) Tacit. 1. & 4. Annal. (e) Livius lib. 44. (f) Cassiod. lib. 8. epist. 9.

necessariè, & per alios querere videatur. Et iterum sub Athalarici Regis persona, Patricium rebus bellicis præficientis, eique literatum Consiliarium associantis: Perfectionem necessariam rerum completam esse judicamus, si quemadmodum eligendo virum magnificum Patritium, armatæ Republicæ parti providemus, ita & de sociando ei literarum peritissimo, consulamus. Decet enim tractatores habere doctissimos, quibus potestas summa committitur: & de generali securitate sollicitudo, talis associandus fuit, qui parem in suis studiis non haberet.

4 Dicitur autem, secundum Festum (g), non à consulendo consilium, nam potius nomen hoc, illi verbo originem præbuit, sed à *Consilio*, quod scilicet in unam sententiam plures mentes, seu plurium rationes, consaliant, id est, simul saliant, & quasi ad unum concentum conveniant. Et cum ad privata dirigitur commoda, definiri potest (h), *Inquisitio ejus quod in rebus propriis sit utile ad optatum finem consequendum*. Ubi verò de Regiis, publicisque negotiis tractatur, quoniam hoc sæpè solet per plurimos expediri, à Politicis (i) communiter definitur: *Selektorum virorum legitima congregatio, sive cæsus, qui Principi suo, quomodo Respublica belli seu pacis tempore administranda sit, consulunt*.

5 Quanta autem ejus utilitas, & necessitas sit, frustra nostram comprobationem desiderabit; cum vel Aristotele (k) docente didicerimus: *Consiliari, eorum quæ inter homines, divinisimum esse: & tam ex sacris (l), quàm ex profanis literis in Proverbium (m) abjerit, Qui sapiens est, audit consilia. Consilium in omni præat negotio. Consilium custodiet te. Ibi salus, ubi multa consilia. Multitudo sapientium sanitas est orbi terrarum. Post factum non penitebit, qui ante factum consulit. Ante omnem alium consilium stabile, & consilium rem sacram esse*.

6 Et adeò verum etiam delusa falsorum Deorum cultu Gentilitas censuit, ut licet non ignoraret, Deum alienis consiliis non indigere, magnum suum adhuc Jovem, quem aliorum Præsidentem, patremque faciebant, & *Archiceraunum*, vel *Argiceraunum* vocabant, hoc est *Fulminatorem*, & *Tonantem*, quod soli ipsi potestas jaculandi in homines fulmina, terrasque eis terrendi, ac torrendi, concessa fuisset, ut ex Cicero, & aliis, latè tradit Lilius Giraldu (n), & Commentatores in illud Horatii (o):

Nec fulminantis magna Jovis manus.

Et Virgili (p):

*Ipsæ Pater medio nimborum, in nocte cornuca
Fulmina molitur dextra.*

7 Adhuc tamen eam sibi legem imponere voluisse dicerent, quod tametsi leviora, sive læta & pacata fulmina, solus emitteret, & aliquantulum nociva, duodecim Diis in consilium vocatis. Numquam tamen eadem ipsa pernicioosa, & ad puniendos homines, vastandumvè, aut mutandum privatum publicumvè rerum statum, jacularetur, quin prius omnes Deos, quos *Superiores*, & *Involutos*, sive *Consentes* dicebant (quorum nomina Rosinus, & Dempsterus (q) recensent) ad hoc supplicium exercendum vocaret, atque consuleret.

8 Quod recolens Seneca (r), & si figmentum esse cognoscat, Mythologicè tamen in id tendere tradit: *Quia Jovem, id est, Regem, prodesse etiam solum oportet, nocere non, nisi cum pluribus visum est. Discant hoc ii, quicumque magnam potentiam inter homines adepti sunt, sine consilio nec fulmen quidem mitti: advocent, considerent multorum sententias, placita temperent, & hoc sibi proponant, ubi aliquid percuti debet, ne Jovi quidem suum satis esse consilium*.

9 Qui planè locus nostro huic Emblemati ansam justissimè præbuit, est enim dignus, ut non solum æneis, verum & aureis laminis insculpat. Et licet hoc simili, tanto Auctore celato, alii (s) usi fuerint, Nosterque Eusebius Neriemburgius (t), ad ipsum alludens, in suis Gnomoglyphicis dixerit:

Inconsulta cavet jaculari fulmina, sævus

Nec nisi consilio fulgurat Altipotens.

10 Et Balthasar de Bias (u) in suis Sylvis elegantissimè:

In superos bellum cum conjurata Gigantum

(g) Festus hoc verbo, & Fungos. in etymol. ibid.
(h) Cicer. lib. 1. Rhetor. Div. Thom. 2. 2. quest. 52. art. 2. Damascen. lib. 3. cap. 33.
(i) Bodin. lib. 3. de Republ. cap. 1. Hip. à Col. lib. de Consil. fol. 217. Ceriol. eodem tract. cap. 1. Coning. in Theat. polit. 2. part. cap. 26. num. 2.
(k) Aristot. in Rhet. ad Alexand. Salust. in orat. ad Cesar.
(l) Sap. 6. 26. Proverb. 2. 11. & 12. Eccles. 32.
(m) Erasmus in Adag. Res sacra Consilium, pag. 128.
(n) Giraldu. de Diis Gentil. synt. 2. pag. 78. Pierius fol. 324.

(o) Horat. 3. carm. ad. 3. latè & optime noster Dom. Didac. Salcedo Coronel in notis ad Gongor. 2. tom. 2. part. pag. 454.
(p) Virg. 1. Georg.
(q) Rosin. & Dempst. lib. 2. ante Roman. cap. 3. ex pag. 47.
(r) Senec. lib. 2. natur. quest. cap. 43.
(s) Petr. Matth. in suis narrat. lib. 3. Saaved. in Id. polit. pag. 418.
(t) Euseb. Nieremb. in Theoph. pag. 552. Idem Gnom. 40. sub tit. Difficulter sciendum.
(u) Balthas. Bias sylva 10. in princip.

Tur-

*Turba tulit, cælisque metum jam Taurus, & Othrys,
Et super ingestis inferret montibus Oete
Non Trinacrinis sudata tronitrua flammis
Vibravit sine lege Tonans, quibus Ossa superbis
Pressa jugis, ferus Enceladus, Pangæaque saxa,
Corruerentque mine; non omnes solus in iras
Irruit, & vanæ fugit molimina Phlegre;
Consuluit Superos, & Majestati volenti,
Quod plures sensere probat, &c.*

11 Cum tamen pulchri nulla unquam satietas sit, & pictura, ut Horatius (x) ait:

*Judicis argutum quæ non formidat acumen,
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.*

Puto me rem gratam lectoribus facere, dum illud ipsum dilucidius hisce meis commentariis intersero, Ethnici Senecæ doctrinam certioram, & piorem efficiens, si relictis fabulis attendamus, Deum nostrum verum, & Omniscium, quamvis ad Mundi, & aliarum creaturarum formationem, de se, & per se solus loquutus, atque operatus à Moysè (y) dicatur, homo. Et Ovidius (z):

*Sanctius his animal, mentisque capacius atæ,
Deerat adhuc, & quod dominari inter cetera posset.*

Ad quem formandum, ubi se accingere voluit, in plurali numero dixit (a): *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram*; quasi alios, ut Rupertus (b) ait, ad tanti operis excellentiam consultans, atque deliberans. Qui à Rabinis Angeli fuisse perhibentur, quorum tamen deliramenta rejiciens Div. Chrysostomus (c), Apostolicas constitutiones sequutus, unigenitum ipsius Dei Filium, Patri æqualem secundum substantiam, consultatum sive associatum fuisse inquit, qui à Divo Joanne (d) Magni Consilii Angelus appellatur. Et alii Sancti Patres (e), Spiritum quoque Sanctum adjungunt, ut Collegas suæ potentæ, & divinitatis nimirum cœquales; & sic eo loci mysterium Sanctæ Trinitatis indicari testantur.

12 Ipse quoque Christus solus, quem nihil fugit, licet non egeret consilio, illud tamen petere præ se tulit, quando Apostolos suos (f): *Unde ememus panes?* rogavit.

13 Addo & Salomonem, licet cælitus infusam sapientiam habere meruerit, ut in libro Regum (g) habetur, adhuc tamen assistentes sibi, & prudentes Consiliarios habuisse, & habere desiderasse, ut pluribus ostendit Joannes Pineda (h).

14 Ut omittam, quæ Lorinus (i), Coningus (k), & alii (l) de Julio Cæsare, Augusto, Tiberio, Nerva, Adriano, Marco Antonio, Alexandro Severo, & aliis Romanis Imperatoribus tradunt, qui licet in se laudatissimi & prudentissimi fuerint, quo tamen magis sapientia abundarunt, eò minus sibi tribuerunt, pluribus Consiliariis, iisque egregiis, & disertissimis in rebus bellicis, vel civilibus, juxta earum qualitatem, adhibitis, eisque tantum deferentes, ut judicium proprium eorum judicio subponerent.

15 A quibus non absuit Assuerus, de quo sacra Pagina (m) inquit: *Interrogabit Sapientes, qui ex more Regio semper ei aderant, & illorum faciebat cuncta consilio*. Darius, qui tot Zopiros, hoc est, *Prudentes fidosque Consiliarios* sibi exoptabat, quot grana insunt Punico malo, & Homerus (n), qui Agamemnonem Regem inducit, unum Nestorem, ob præclaram in consiliis prudentiam, decem Ajaci similibus præferentem. Et iterum eidem suadet, hanc Consiliatricem virtutem Regiis Sceptris esse conjunctam, sive connatam, sic inquitens:

*Atrida Danaum fortissime, Rex Agamemnon,
A te principum sermonis sumam, & in te
Desinere est animus; quoniam tu pluribus unus
Imperitas, populosque Regis. Tibi sceptra ferenda*

li 2

(x) Horat. in art. Poetic. ante fin.
(y) Genes. 1.
(z) Ovid. 1. Metam.
(a) Genes. 1. 26.
(b) Rupert. lib. 1. in Genes. cap. 1.
(c) Div. Chrysost. hom. 8. in Genes. post D. Clem. lib. 5. const. Apost. cap. 6. & lib. 8. cap. 12.
(d) Apocal. cap. 1.
(e) Basil. Theodor. Cyril. & alii apud Delt. sup. Gener. cap. 1. pag. 69. num. 101.
(f) Joan. 6. 5. 6.

(g) Reg. 3. 3.
(h) Pineda de reb. Salom. lib. 3. cap. 9. pag. 111. Antimach. lib. 1. Theor. 1.
(i) Lorin. Sap. 6. 26.
(k) Coning. in Theat. polit. 2. part. cap. 26. pag. 185.
(l) Beyerlin. verb. Consilium, pag. 404. H. Saaved. in Id. polit. pag. 402.
(m) Esther. cap. 1. 13.
(n) Homer. Iliad. 7.

Jupiter ipse dedit, qui nobis omnibus esses
 Consilii Dux, & rebus; quapropter & ipsum
 Te decet, & multos audire, & dicere multa,
 Cedere deinde locum verba opportuna volenti
 Dicere, & utilibus pensare negotia dictis,
 Et que sumi meliora sequi, nec fidere soli
 Ipse tibi.

16 Ad quem fortè locum respiciens Dionysius Halicarnæusus (o) Reges (inquit) olim, & quotquot à patre traditum Regnum accepissent, & quos ipsa plebs sibi Principes constitueret, Consilium habuisse, quod ex optimatibus constabat, ut Homerus, & antiquissimi Poetæ testantur. Neque, ut nostro seculo, Regum priscorum dominatum fuisse nimium sui juris, neque ab unius sententia pependisse.

17 Quod Theodosius & Valentinianus Augusti (p), humanum etiam esse censuerunt, eam sibi ultro legem imponentes, ut nulla in posterum ab eorum Clementia promulgaretur, quæ prius à gloriosissimo cætu Palatii Procerum, Patrumque conscriptorum, tractata, & approbata non fuisset, hanc rationem reddentes: Benè enim cognoscimus, quod cum vestro consilio fuerit ordinatum, id ad Beatitudinem nostri Imperii, & ad nostram gloriam redundare.

18 In quo Probum Imperatorem sequuti videntur, qui Flavio Vopisco (q) testante, leges quascumque ederet, propriis Senatus-Consultis consecrari voluit. Quem morem jam Claudiani (r) tempore veterem fuisse, ex ipsius versibus patet, in quibus de Honorio agens, sic inquit:

Hic est ille puer, qui nunc ad rostra Quiritis
 Evocat, & solio fultus genitoris eburno
 Gestarum Patribus causas ex ordine rerum
 Eventusque refert: veterumque exempla secutus
 Digerit Imperii sub iudice facta Senat.

19 Et hæc nimirum leges, sanctiones Pragmaticæ dicebantur, ut Brissonius, & alii (s) observant, inde fortè deducto vocabulo, quod Pragmaticis, sive viris rerum forensium peritis, in Consilium vocatis, publicarentur. Quorum item frequens ac provida in rebus gravibus consultatio occasionem præbuit, ut ipsi Imperatores, aliique cordati Reges & Principes, qui hanc formam in expediendis suis negotiis observant, omnia jura in sui pectoris scrinio habere dicantur (t), habitata scilicet contemplatione, peritissimorum Consiliariorum, quos secum semper habere solent, & debent, ut Abbas Panormitanus, & alii (u) passim Doctores animadvertunt.

20 Quod quidem, nullibi gentium majori studio curatum legimus, quam in nostræ Hispaniæ Regnis, gloriosissimis ipsius Regibus, pariter Potentibus, ac Catholicis, per varias Senatuum classes, amplissimi sui Imperii negotia omnia, tam belli, quam pacis, distribuuntibus, ita ut nihil sit grave, quod non prius cum selectissimis omnium ordinum viris pro rerum conditione communicent, consulantque, & juxta eorundem consultationes expediant.

21 Qua in re latius calamus excurrere sinerem, nisi jam id ab aliis tam nostris, quam exteris Scriptoribus (x) distinctè tractatum, & plenè laudatum supraque omnem Romanorum industriam sublimatum, animadverterem. Qui tamen meminisse potuerunt Concilii Toletani IV. (y) ubi hoc, non solum in vim moniti, sed præcepti, eisdem nostris Regibus his verbis injungitur: Ne quisquam vestrum solus in causis capitum, aut rerum sententiam ferat: sed consensu publico, cum rectoribus ex iudicio manifesto delinquentium culpa pateat; servata vobis in offensis mansuetudine, ut non severitate magis in illis, quam indulgentia polleatis: ut dum omnia hæc, Auctore Deo, pio à vobis moderamine conservantur, & Reges in populis, & populi in Regibus, & Deus in utrisque letetur, &c.

22 Et Theodorici Gothorum nostrorum Regis, apud Cassiodorum (z), ita rescribens: De liberationis nostræ consilium, virorum prudentium requirit obsequium, ut utilitatis publicæ ratio, sapientum ministerio compleatur.

Quod,

(o) Dion. Halic. lib. 2.

(p) Theod. & Valent. AA. in leg. hum. C. de legib. Pett. Fab. 1. semestr. cap. fin. pag. 199. & seqq. Anton. Rob. 2. rer. judic. cap. 11.

(q) Vopisc. in Probo.

(r) Claud. in 6. Cons. Honor.

(s) Briss. Calin. & alii de verb. jur. verb. Pragmatica Mornatus in notis ad C. pag. 3. Mat. Steph. ad Novel. 105. num. 8.

(t) L. omnium, C. de testam. leg. penult. C. de iis que ut indign. cap. 1. de constit. cum aliis.

(u) Panor. in cap. tum ex literis de in inseg. restit. & alii apud Me ipsum 1. tom. lib. 2. cap. 24. num. 97. & in tract. de præced. num. 6.

(x) Contz. lib. 7. polit. cap. 13. §. 12. Paleot. de Sac. Consist. consult. pag. 273. Borrel. de præst. Reg. Cathol. cap. 66. Navarret. in disc. polit. cap. 2. & 3. Ego dict. 1. tom. lib. 3. cap. 2. ex num. 1. & 2. tom. lib. 6. cap. 12. Dom. Joseph. Vela dissert. 3. num. 27.

(y) Concil. Tolet. III. apud Loaisam.

(z) Cassiod. lib. 2. epist. 6.

23 Quod Rex Sapiens Alfonsus inter suas septem Partitas leges (a) magistraliter extulit, iniquiens cum Seneca: Que uno de los sesos que ome mejor puede aver, es de consejarse sobre todos los fechos que quiere facer, ante que los comience. Et postquam hujus sententiæ rationes reddidit, & boni Consilii, ac Consiliari munus partesque descripsit, & cur oculis comparentur, sic finit: Onde en todas guisas ha menester que el Rey aya buenos Consejeros, è sean sus amigos, è omes de gran seso, è de gran poridad.

24 Et iterum alia in lege (b) sic habet: El señorío no quiere compañero, ni lo ha menester, como quiera que en todas guisas conviene que aya omes buenos, è sabidores, que le aconsejen, è le ayuden. Et in alia (c): Onde si todo ome debe trabajar de aver Consejeros, mucho mas lo debe facer el Rei.

25 Cujus doctrinæ æquè conscius Alfonsus XI. in Curiis Matritensibus dixit (d): Digna accion es de la Real magnificencia, tener segun su loable costumbre Varones de Consejo cerca de sí, y ordenar todas las cosas por sus consejos; porque si todo ome debe trabajar de aver Consejeros, mucho mas lo debe facer el Rei, Aragonius Rex Dominus Joannes II. apud Marianam (e), morti jam proximus, Catholicis Hispaniæ Regibus suis filiis hoc Monitum, veluti in amoris pignus, pretiosumque legatum, reliquit: Que ninguna cosa biciesen sin consejo de Varones virtuosos, y prudentes.

26 Prudentissimè quidem omnes, nam, ut præter suprâ relatos Neothericus quidam (f) scribit:

Regia virtus

Sit quamvis satis ipsa sibi, tamen insitus error
 Rebus inest, qui sapè vias obcludit ad illa,
 Que ratio facienda jubet, nec sufficit una
 Mens operi, seu nostra velit suadere voluntas,
 Quod sentit, seu sit melius se credere multis,
 Consilio fit res, indigestosque laborum
 Ordinat eventus maturi cura Senatus.
 Quid Sceptrum nisi pondus iners, & varius aruar
 Majestatis bonos, si non cum lege regatur
 Consilii, teneantque Patrum decreta secures?
 Non Reges diadema facit, trabeæque madentes
 Morice; fida facit consultis curia rebus:
 Et licet agnoscas, quàm sit tranquilla potentis
 Vis animi, certusque tuis tractatibus ordo,
 Sufficiasque; tibi tamen inconsulta potestas
 Nil peragit, pareteque lubens, quibus optima sensit
 Pars melior, nulloque levis terrore moveri,
 Nec nova mirari facilis, constantius heres,
 Et rata fixa jubes, nec te tua sola voluntas,
 Quamvis æqua, trahit, consultantemque veretur,
 Quem sibi præfecit, &c.

27 Unde Hebræis idem sonat Consilium, quod Fundamentum, ut benè Lorinus (g) considerat. Ruat quippè necesse est, omnis sine consilio Respublica, omniumque suffragio damnatus fuit Cæsar, quod nec in dictatura, nec in Consulatu, consilio Senatus usus. Nero, qui Senatuum capitaliter oderat, & Hiero Sicilia Tyrannus, qui testante Livio (h), nulla de re convocavit, vel consuluit publicum Consilium.

28 In quibus quidem referendis, idcirco paulò longius, quam res ipsa (meo iudicio) deponcit, insistere volui, ut facilius impii Machiavelli (i), sui que sectatoris Joannis Bodini (k), impia & væcordia Theoremata convincantur, qui minimè necessarium, quin potius superfluum, & rebus gerendis impedimentosum, ausi sunt affirmare, Supremos Principes, his Parastis, Adjutoribus, sive Consultoribus indigere. Nam si sapiens est, inquit, ex ipsius Principis mente, ac prudentia, bona, & opportuna consilia nasci debent: sin autem insipientis, ei facile consilia, quantumvis recta, & salutaria dari suaderivè non possint, cum ejusmodi genus hominum, de

(a) L. 5. tit. 9. part. 2.

(b) L. 1. eodem tit. 9. part. 2.

(c) L. 2. eodem tit. & part.

(d) Cortes de Madrid apud Saaved. in Id. pol. pag. 402.

(e) Marian. hist. Hisp. lib. 23.

(f) Bias in sylva 10. pag. 315.

(g) Lorin. in Sapiens. cap. 6. vers. 2. pag. 167.

(h) Livius lib. 4. 2. bell. Punic.

(i) Machiav. in tract. de Princip. cap. 23.

(k) Bodin. 3. de Repub. cap. 1. & alii apud Berneg.

in quart. 52. ad Tacit. de morib. carm. ubi de hoc disputare audeat.

de se plus multò, quàm de ceteris fidat, atque præsumat, & æquè suorum, atque exterorum fidem suspectam habeat, illudque Comici (l) certum esse demonstret:

Homine imperito nunquam quidquam iniustus,
Qui nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

Et Seneca (m): Omnis stultitia laborat fastidio sui: nisi sapienti sua non placent.

29 Hæc etenim absurda, perversaque dogmata, satis jam ab aliis (n) convicta reperiuntur, & vel tacentibus omnibus, se ipsa facillè produnt, intelligendoque faciunt, ut eorum Assertores nihil intelligere videantur. Etenim si prudens sapiensque Princeps contingat, eo sapientior & prudentior erit, si (ut jam supra diximus) de se omnia non præsumat, & illud Ecclesiastici (o) observet: *Audiendo sapiens, sapientior erit;* & Euripidis, *Rex sapiens sapientium commercio*, agnoscatque cum Hieronymo Ossorio (p), uno tantum ingenio cuncta, quæ sunt Regibus excogitanda, provideri, aut unius oculis omnia, quæ sunt in Republica diligenter speculanda, cerni, comprehendi, & ad destinatum exitum perducere non posse. Cogitationesque quorumlibet, etiam cordatissimorum hominum, ut *Salomon (q) docuit*, consilii roborari gubernaculis, bella esse tractanda; & è contrario dissipari, ubi hæc à pluribus non petuntur, nec frustra ex Euripidis disciplina Adagium (r) fluxisse: *Vir unus haud videt omnia, unus vir nullus vir.*

30 Quod, cum ad varios usus deflecti possit, ad nullum commodius, quàm ad iudicium in rebus arduis haud quaquam uni soli committendum, vel deferendum; cum vel jure ipso (s) docente discamus, perfectissimam veritatem per plurium oculos facilius inveniri, ac securius manifestari, & ne locum quidem insidiis relinqui in iis, quæ multis sunt oculis spectata, multis insinuata sensibus, multis insuper in tuto locata manibus.

31 Addo & Homerum (t), apud quem Diomedes ab Agamemnone missus, ut Trojanorum castra exploraret, sibi socium exposcit Ulysssem, sic inquitens:

Si modò consilii comitem; sociisque laboris,
Des aliquem, nam major adest, & plena duobus
Pectoris, atque animi præstantia, &c.
At qui solus erit, si fortè quid utile rebus
Cogitet, inveniatque, animo persepe labanti
Deficit, & timidum fugit omnis consilii vis.

Ex quo monito, sive exemplo Alciatus (u) nobile illud Emblema construxit, quo unum nihil, duos plurimum, se ita mutè juvantes, possem his elegantissimis ostendit carminibus:

Laerte genitum, genitum quoque Tydeos unà
Hac cera expressit Zenalis apta manus:
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cum duo conjuncti veniunt, victoria certa est.
Solam mens hominem, dextravè destituit.

Et ex Nostro Celada (x): *Illum præstare in arte gubernandi, & ceteris Sapientiore esse, cui est cor audiens, & cor docile, non cui inest ferreum ingenium, & pertinax ratio.*

32 Unde Valerius Maximus (y), de Xerxe sermonem faciens, cujus, inquit, nomen superbiam, & impotentiam indicabat, meritò in dubium vocat, insolentius ne, an imprudentius se habuerit, cum Græciæ indicturus bellum, adhibitis Asiæ Principibus, dixit: *Ne videar meo tantum modo usus consilio, vos contraxi, ceterum mementote parendum magis vobis, quàm suadendum.*

33 Ad id autem quod subditur, de difficultate recti consilii imperitis, ac ferocitibus Regibus suadendi, fateor quidem aliquos ea vel philautia, vel mentis inopia esse, ut sua sententia omnia agere velint, & propriæ sapientiæ opinione exæcati, illud Senecæ (z) verum reddant,

Sceptra superbas quisquis admovet manus,
Quæ caput ire, Regia didici mea.

Et

(l) Terent. in Adelp.
(m) Senec. epist. 9.
(n) Antimachi. lib. 1. Theod. 1. Coning. 2. part. cap. 26.
(o) Andr. Rey in tract. de Conril. & Consult. discours. 1.
(p) Eccles. 1. 5.
(q) Ossor. de Regis institut.
(r) Proverb. 15. 22. 20. 18. 24. 6.
(s) Erasm. in hoc Adag. pag. 115.
(t) Cap. prudentiam 21. de off. deleg. leg. fin. C. de fideicom. l. hac consulti. in fine, C. qui tertiam. sacer. poss. cum aliis.
(u) Homer. Illiad. 10. vers. 223.
(v) Alciat. Embl. 41.
(x) Celada in 1. Judit. num. 68.
(y) Valer. Max. lib. 9. cap. 5. §. 12.
(z) Senec. in Medea.

Et iterum (a).

Nec me fugit, quàm duras, & veri insolens,
Ad recta. flecti Regius nolit tumor.

Solent enim sæpè, ut Ammianus Marcellinus (b) scribit, manum injectantibus fati, hebetari sensus hominum, & obtundi, & Deus, Reges, quos punire vult, in manu pessimi sui consilii sæpè relinquit, de quo pluribus Philippus Camerarius (c) novissimè disserit, & Ovidius egit dum dixit (d):

Crede mihi miseros prudentia prima relinquit,
Et sensus cum re, consiliumque fugit.

34 Ceterum Nos non de monstris ejusmodi agimus (e) sed cum Regibus, & de Regibus loquimur, qui vel hoc nomine digni sunt, vel se eodem, quo meliori possunt modo, dignos reddere volunt. Hoc est, prudentium, sapientiumque virorum consiliis utendo, quamvis ipsi per se, non summè prudentes, sagaces, & rerum agendarum experientiis suffulti, reperiuntur.

Quippè ut Sidonius (f) ait: *Satis eminet ingenii proprii meritis, qui fuerit fautor alieni;* ac secundum Q. Curtium (g): *Natura mortalium hoc quoque nomine præva, & sinistra dici potest, quod in suo quisque negotio hebetior est, quàm in alieno. Turbida sunt consilia eorum, qui sibi suadent.*

35 Et hoc consulendi studium est vinculum, per quod Respublica cohæret; hoc spiritus ille vitalis (Senecæ (h) verbis utor) quem tot millia trahunt, nihil ipsa per se futura, nisi unus & præda, si mens illa Imperii subtrahatur. Hesiodoque docente (i):

Optimus hic, se se, qui novit cuncta, magistro
Prospiciens rerum fines: meliora sequutus.
Dignum laudè virum parentem recta monenti
Credemus; ille tamen, qui non sibi consulit, & qui
Alterius præcepta fugit, vir inutilis ille est.

36 Quod Titus etiam Livius (k) sub persona Fabii sic dixit: *Sæpè Ego audivi, Milites, Primum eum esse virum, qui ipse consulat, quid in rem sit; secundum eum, qui bene momenti obediat. Qui nec ipse consulere, nec alteri parere scit, extremi esse ingenii.* Et valdè ad rem nostram Themistius (l) Constantinum Imperatorem ad hanc virtutem petendi consilii, & parendi rectè consultantibus hortans, nullam magis Regiam ex Zenonis doctrina esse inquit, adducto dicto Hesiodi carmine, & ita subjungens: *Neque enim fieri potest, ut Imperator unus, etiam si maxime divinus existat, tot curis præfectus, in omnibus, quod expediat, assequatur. Ceterum si illud, quod dico, parendi, obsequendique in se munus habeat, corrogare à multis poterit, quæ multitudo negotiorum omnia à se habere non permittit.*

Pluribus inter se rem consultare paratis,
Huic pare, melior cui stat sententia menti.

37 Qua in ultima classe fuisse legitur Justinianus II. dum sexdecim natus annos, ut narrat Cuspinianus (m), Imperium adeptus, propriis consiliis illud regere voluit, & maxima incommoda Romano nomini attulit. Neque enim frustra Cassiodorus (n) scripsit: *Hoc est profectò difficillimum regnandi genus, exercere juvenem in suis sensibus Principatum; rarum omnino bonum est Dominum triumphare de moribus, & hoc consequi in florida etate, ad quod vis creditur cana prudentia pervenire.*

38 Eademque Stultitia à Nicephoro Gregora (o) in Andronico Juniore notata fuit, qui pariter nullius consilium admittebat, sui unius sententiæ, & scientiæ insistens. Et Sigibertum Angliæ Regem, ut Polidorus (p) narrat, ac Bajacetum Turcarum Regem, ut Chalcocondylas (q), in perniciem deduxit. Joannes quoque Magnus (r) de Botuïdo Suenonum Rege commemorat, navali expeditione infeliciter gesta, in hæc verba prorupisse: *Enim verò nimis diu oblitus sum Procerum meorum consilia audire, cujus oblivionis pœnas nunc do.*

39 Cum ex adverso, plures alios Reges extitisse legamus, qui licet non adessent pruden-

(a) Idem in Hyppol.
(b) Ammian. Marc. lib. 14.
(c) Camerat. cent. 1. subocis. cap. 1. §. 3. cap. 20.
(d) Ovid. lib. 4. de Ponto, Eleg. 12.
(e) Tacit. 15. Anual.
(f) Sidon. lib. 5. epist. 1.
(g) Curtius lib. 8.
(h) Senec. lib. 1. de Clement. cap. 4.
(i) Hesiod. in Ergis.
(k) Tit. Liv. lib. 22.
(l) Themist. orat. 6.
(m) Cuspin. in Justin. 11.
(n) Cassiod. lib. 11. epist. 1.
(o) Gregora lib. 11.
(p) Polyd. lib. 4.
(q) Chalcocond. lib. 3.
(r) Joan. Mag. lib. 2.

dent: s, tamen consiliis agnati alicujus, aut virorum probitate, & prudentia illustrium, felicissimè gubernaverint, quorum copiosam nomenclaturam Anti-Machiavellus (s), & alii (t) nobis exhibuerunt, & pro multis doceri potest, vel ex solo exemplo Joas, qui, ut *sacra P. gina (u)* perhibet, & si septem solum modo annorum esset, cum regnare cepit, interim tamen egregiè Regnum administravit, quia Jojadæ summi Sacerdotis, aliorumque optimatum Consiliiis usus est, iisque obtemporavit.

40 Idemque, Annales Romani (x), de primis annis Imperii Neronis scribunt, dum Seneca ac Burrhi monitis paruit: de Gordiano undecim annos nato, ad Imperium evecto, & Misis-thei socii consiliis adjuvato. De Theodosio Arcadii filio, sub mammis adhuc existente, Imperii hærede relicto, & Isidoretis Regis Persarum curæ à patre commisso.

41 Et qui voluerit copiosum Catalogum aliorum omnium nationum Regum, in tenera ætate sub proborum curatorum, ac Consiliariorum directione Regna sua feliciter moderantium, adire poterit, atque aperire refertissimam penam doctissimi nostri, & mihi à primis ferè incunabulis dilectissimi D. Joan. Baptistæ Valenzuelæ (y) Velazquez, post varios dignitatum gradus, propria virtute, & literis partos, in Salmanticensem Episcopatum evecti, inibique (heu) nuper defuncti, ubi ex nostris Hispaniæ Regibus Alfonso Aragonum, & Jacobum I. recenset, & Alfonso IV. & VIII. Henricum I. & III. Ferdinandum IV. Alfonso XI. & Joannem II. in quo observando, educando, ejusque Regno benè administrando, summa fides & prudentia Ferdinandi Infantis patri ejus enituit.

42 Meminisseque etiam potuit Invidiosissimi Nostris Regis Imperatoris Caroli V. Maximi, qui anno xvii. regnare cepit, & D. D. Philippi IV. nunc Dei benignitate regnantis, qui nondum completo xvi. tanti Imperii habenas assumpsit, & cum gloriosæ memoriæ D. Philippus III. ejus Pater, in extremis constitutus esset, & Procures Consilii Status convenirent, ut quid in Regni moderatione agendum esset, discuterent, aulam, ubi congenerant, ingressus, illis dixisse fertur: (z) *Que no se embarazasen en tales pláticas, que si Dios se sirviese de llevar de esta vida al Rei su Padre, y Señor, el quedaba por Rei, y ellos harían lo que él les mandasse.*

43 Ejusdemque doctrinæ veritatem agnovit, & exemplo Regis nostri Henrici III. comprobavit Ferdinandus Perez de Guzman (a), inquit, quod licet hic Rex, ob corporis ægritudinem, nec valdè præstantem mentis habitudinem, minùs idoneus ad tanti Regni gubernationem videri potuit, adhuc tamen: *Alcanzó discrecion para conocer, y elegir buenas personas para el su Consejo: lo qual no es pequeña virtud para el Príncipe; è asi con tales maneras tenia su hacienda bien ordenada, y el Reino pacífico, i sosegado. E que à los Reyes menos seso, i esfuerço les basta para regir, que à otros hombres, porque de muchos sabios pueden aver consejo, è su poder es tan grande, especialmente de los Reyes de Castilla, que con poca bombredad que tengan, serán muy temidos, tanto, que ellos ayan ende su presuncion, i no se dexen gobernar de otros.*

44 Neque his obstare quis putet Apophtegma illud sapientissimi Alfonsi Aragonum I. ab Antonio Panormitano (b) relatum, quatenus dicere solitus erat: *Absurdum esse Reges ab aliis regi, & Duces ab aliis duci.* His quippè verbis, haud quaquam Consiliorum, & Consiliariorum utilitatem, necessitatemque negavit, quæ nihil de Regia dignitate, ac Majestate diminuit, cum Reges non cogat; sed dirigat, ipsisque postea, auditis, pensatisque omnibus, liberum sit, quod optimum factu videbitur facere: *Dum (Cassiodoro (c) testante) omnibus utile est iudicio Principis sequi, & ipse facit propria, qui gratanter suscipit aliena.* Et ut alibi Valentinianus, & Theodosius Augusti (d) rescribunt: *Non minùs plenam gratiam mereatur, qui præstanda suggestit, quam qui suggesta concedat, unum providi iudicis est, alterum munificentie principalis.* Quibus modernus quidam Scriptor (e) adridet, sic inquit: *Nec quicquam præterea gloriæ Principum decedit, quod res benè gerant aliorum consiliis: cum summi etiam gubernatores in magnis tempestatibus sæpè à viatoribus admoneantur.*

45 Quod ergo Alfonso notare voluit, ad nimiam aliquorum Principum & Magnatum animi demissionem, sive submissionem dirigitur, qui cum Imperii, & Principatus titulum sibi vendicent, alieno tantum consilio, etiam nolentes, reguntur, & à se omnes prorsus Imperii curas abjiciunt, quod quantum Regio muneris noceat, ac detrahat, jam alio loco (f) probavimus.

Vel

(s) Anti-Machav. dict. lib. 1. cap. 1.
(t) And. Rey, & alii apud Conting. dict. cap. 26. pag. 187.
(u) Lib. 4. Reg. cap. 11.
(x) Petrus Gregorius. de Repub. lib. 26. cap. 5. numer. 5.
(y) Dom. Valenz. consil. 198. ex num. 7. col. 2. vide etiam Dom. Joseph. Velam discert. 3. ex num. 12. & Greg. Lopez in leg. 3. tit. 25. part. 2.

(a) Perez de Lara in Compend. vit. homin. cap. 16. n. 11.
(b) Fernand. Perez de Guzm. en su Mar de hist. cap. 128. fol. 51.
(c) Panorm. lib. 2. de dict. & fact. Reg. Alfons.
(d) Cassiod. lib. 8. epist. 11.
(e) Valent. & Theod. in Novel.
(f) Joan. Boch. in hist. in Augur. Albert. & Isabel. pag. 277.
(g) Sup. Emb. 18.

46 Vel in alios Principes tendit, qui cum in ipsi Senatorum, sive Consiliariorum cœtibus præsent, nihil ex proprio Marte dignum Regiis sensibus proferunt. Cum tamen juxta Taciti (g) aliorumque monumentum: *Ratio & consilium sint proprie Ducis artes.* Et qui summum occupant locum, summa ope niti debeant, ceteris, ut in aliis, ita & in loquendi, consulendi, prævidendi, ac providendi dexteritate, ac maturitate præcellere. Unde Agesilaus apud Stobæum (h) percontatus, quid Ducem belli præcipuè exornaret? Respondit: *Adversus hostes audacia, & in oblata opportunitate ratio, & consilium.*

Et Rex, Regum omnium sapientissimus, Salomon (i), inter alias causas ob quas valdè enixè sapientiam optasse, & à Deo postulasse, commemorat, hanc in primis proponit, ut inter suos Consiliarios inferendis rogandisque suffragiis acutus, & admirabilis appareret, sic etenim inquit: *Habebo propter hanc claritatem ad turbas, & honorem apud seniores juvenis: & acutum inveniar in iudicio, & in conspectu Potentium admirabilis ero, & facies Principum mirabuntur me: tacentem me sustinebunt, & loquentum me respicient, & sermocinantem me plura, manus ori suo imponent, &c.*

47 Quod si quis adhuc urgeat, eundem Alfonso, apud eundem Panormitanum (k), hanc consiliandi sedulitatem parvi pendisse videri, dum dixit: *Regum Consiliarios, aut Reges esse, aut Regum animos habere oportere.* Sic indicans, plurima interdum Consiliariis, privatisque hominibus pro suo captu convenire videri, quæ Reges non deceant, nec nisi Regio spiritu elatis, atque inflatis mentibus dignè possint deliberari. Quod satis ostendit Alexander Magnus, qui, ut Quintus Curtius (l), Valerius Maximus (m), & alii (n) recensent, cum Parmenio in Consilium vocatus, super reddendis Dario uxore, & duabus filiabus, quas captivas habebat, triginta millibus auri talentis, quæ pro illis offerebat, acceptis, dixisset, se, si Alexander, de paupertate securus sum, & me non mercatorem memini, sed Regem, captivos si placet reddi, honestius dono dabimus, quam pretio remitteremus.

48 Hoc quidem veritati doctrinæ, quam adstruimus, non repugnat, nam cum sit difficile, ut semper Reges Regibus consulere possint, ad privatos eundem est, inter quos, plures, omnibus seculis reperti sunt, qui recta consilia suis Regibus præbuerunt, Regiosque spiritus imberent, etsi ipsi Reges non essent: *Intelligendi quippè natura (ut Symmachus (o) præclare in quadam epistola inquit) indulgentius patet; alioqui præclara rerum paucis probarentur, si boni cujusque sensus, etiam ad impares non veniret.*

49 Nec minùs rectè à Livio (p) Salinatore traditum fuit, neminem fidelius dare posse consilium, quam eum, qui id alteri suaderet, quod ipse, si in eodem loco esset, facturus fuisset: quem locum Erasmus (q) adducere potuit, dum illud Adagium commentatur: *Suade, quod ipse facturus essem; ex illo Calypsi carmine sumptum:*

*Sentio, suadeoque tibi, quibus haud graver uti
Ipsa, mihi similis si quando occurreret usus.*

Kk

(g) Tacit. lib. 3. hist. & alii apud Cepol. in tract. de Imp. milit. diligend. in princ.
(h) Stob. serm. 1.
(i) Sap. 8. 10. & seqq.
(k) Panorm. lib. 1. ubi vide etiam Aeneas Sylvius in notis.
(l) Curtius lib. 4. cap. 26.

(m) Valer. lib. 6. cap. 4. §. 3.
(n) Plutarc. in vita Alex. & in Apoph. lib. 6. cap. 1. Arrian. lib. 2.
(o) Symmac. in epist.
(p) Tit. Livius lib. 7. decad. 7.
(q) Erasim. in hoc Adagio pag. 128.

EM-